

VVD-commentaar: Kabinetbesluit 1 juli pakket

De totale bezuinigingen op de collectieve uitgaven voor 1984 bedragen 12 miljard gulden. Van dat totale bedrag moest nog 760 miljoen in de sfeer van de sociale zekerheid worden ingevuld. De daartoe strekkende maatregelen zouden moeten ingaan op 1 juli. Vandaar de naam: 1 juli pakket.

Tegen de oorspronkelijke invulling van de 760 mln. had de VVD aanzienlijke bezwaren. Die invulling betekende te zware offers voor de langdurig arbeidsongeschikten. Die zouden daardoor in 1984 met 7 à 8% in koopkracht er op achteruitgaan. Daarom vroeg de VVD-fractie om verzachting. En ter compensatie vroegen wij een bijdrage van de kortlopende uitkeringen krachtens de ziekwet. Daarvan werden tot op heden geen ombuigingsoffers gevraagd.

Inmiddels heeft het kabinet tot een andere invulling van de taakstelling van 760 mln. besloten. Die invulling valt over het algemeen goed bij de VVD-fractie. Al zijn we op één punt ontevreden.

- We zijn tevreden dat het kabinet heeft vastgehouden aan het taakstellende bedrag van 760 mln.
Met name vanuit de vakbeweging werd gevraagd om niet verder te gaan dan tot 400 mln.
- De VVD vindt het redelijk dat de bovenminimale arbeidsongeschikten en langdurig werklozen niet verder dan met 3% van hun daglonen worden gekort. Dit maakt het inkomensoffer in 1984 aanvaardbaar. De opbrengst van deze bezuiniging wordt daarmee verminderd tot 300 mln.
- Het tekortschietende bedrag wordt nu grotendeels gevonden door een éénmalige besparing van 380 mln. via snellere en betere verrekeningsprocedures bij de sociale fondsen.
Per 1 januari a.s. moet dit z'n vervolg krijgen in structurele maatregelen in de ziekwet. Daar is het kabinet - mede na zware aandrang van de VVD-fractie - inmiddels toe bereid.
- Vooruitlopend op die structurele maatregelen wordt al wel per 1 juli bepaald dat de ziekwetuitkering voortaan nooit meer dan 100 procent van het netto-loon kan worden. Dat levert een besparing van 55 mln.
- De VVD-fractie betreurt het echter dat het kabinet niet meteen de nieuwe gevallen voor WAO, WW en WWV op 70% van het laatst verdiende loon wil plaatsen. Op dat punt is het kabinet klaarblijkelijk voor de aandrang vanuit de vakbeweging gezwich. Toch is een verlaging tot 70% van zowel oude als nieuwe gevallen per 1 januari a.s. onvermijdelijk. Anders komt de invulling van de bezuinigingen voor de sociale zekerheid in het komende jaar, dus in 1985, in de knel. Ook bij een niveau van 70% van het laatst verdiende bruto-loon blijft ons sociale zekerheidsstelsel ver uitstekend boven dat van de ons omrin-

gende EG-landen, waar men niet hoger komt dan 40 tot 60% (vergl. België en West-Duitsland).

(Voor nadere informatie: dr. R.W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650.)

De affaire Valk

De afgelopen week heeft de Kamer gesproken over de affaire Valk: het hoofd van de Nederlandse Militaire Missie in Suriname, kolonel Valk, die betrokken zou zijn geweest bij de op 25 februari 1980 in Suriname gepleegde staatsgreep. Naar de rol van Valk bij die staatsgreep is een uitgebreid onderzoek gedaan door een speciaal ingestelde onderzoekscommissie. Daarbij is tevens onderzocht op welke wijze gegevens over deze zaak zijn behandeld op het Ministerie van Defensie.

Belangrijke conclusies van de onderzoekscommissie waren:

- er is niet gebleken dat kolonel Valk heeft meegewerkt aan de voorbereiding of de uitvoering van de staatsgreep;
- wèl is zijn handelen op een aantal punten voor ernstige kritiek vatbaar. Valk heeft nagelaten in het conflict tussen Surinaamse legerleiding en onderofficieren de nodige distantie te bewaren en hij heeft de opstandige onderofficieren in algemene zin morele steun gegeven;
- een aantal ambtenaren op het Ministerie van Defensie had informatie over de rol van de Militaire Missie bij de Surinaamse staatsgreep moeten doorgeven aan de Ministers;
- de toenmalige Nederlandse ambassadeur in Suriname had Minister Van der Klaauw informatie over een bezoek van kolonel Valk aan de Surinaamse militairen niet mogen onthouden.

„De affaire Valk dus gereduceerd tot een branieachtige kolonel in de tropen, een wat zuinig rapporterende Ambassadeur en een idem Haagse hoofdamtenaar en een hoofd van een inlichtingendienst? Een berisping over de kolonel en het kritisch bezien van een aantal procedures. En verder zand erover.

Aan die conclusie is de VVD-fractie thans in ieder geval nog niet toe. Er staan nog te veel vragen voor open en teveel zaken zijn nog onduidelijk. Wij hopen dat die duidelijkheid aan het eind van dit debat wèl zal bestaan." Aldus VVD-woordvoerder Frans Weisglas, die vervolgens een groot aantal vragen stelde naar aanleiding van het rapport van de onderzoekscommissie. De belangrijkste vraag was hoe vaak kolonel Valk in de periode voorafgaand aan de staatsgreep op bezoek was geweest bij de opstandige onderofficieren. Voorts was er onduidelijkheid over de inhoud van de gesprekken die Valk bij hem thuis met deze onderofficieren had gevoerd. Ook stelde de VVD-woordvoerder vragen over het niet informeren van de betrokken ministers. Van de zijde van de PvdA werd ook opgemerkt

dat er nog veel onduidelijkheid bestond over Valk's betrokkenheid bij de staatsgreep en over de behandeling van de gegevens daarover in Den Haag. Het CDA daarentegen maakte van het begin af aan de indruk de zaak in de doofpot te willen stoppen.

Ook na de uitvoerige beantwoording door de ministers De Ruiter en Van den Broek, concludeerde Weisglas dat over de betrokkenheid van kolonel Valk bij de staatsgreep nog onvoldoende duidelijkheid bestond. Hij wilde echter niet zo ver gaan als de PvdA die wenste dat de Kamer nu een eigen onderzoek zou doen. De VVD-fractie diende een motie in, waarin de Regering werd gevraagd een vervolgpdracht te geven aan de onderzoekscommissie om door middel van verder onderzoek te trachten meer duidelijkheid te krijgen over Valk's betrokkenheid bij de staatsgreep. Bijna de hele Kamer stemde voor deze motie. Dus uiteindelijk ook het CDA, want, verklaarde de CDA-woordvoerder: „Als de VVD-fractie op zoek is naar de waarheid, wie zou dan niet willen helpen?”

(Voor nadere informatie: drs. F. W. Weisglas, tel. 070-614911, tst. 2934.)

Stemmingen huurdebat

Twee weken na het huurdebat heeft de Tweede Kamer gestemd over de moties. Na moeizame onderhandelingen kwamen CDA en VVD elkaar tegemoet. Het CDA schrapte uit haar motie, waarin werd gevraagd om matiging van de woonlasten in de komende twee jaar, de passage die betrekking had op de huurbelasting. (Zoals bekend is de VVD tegen een huurbelasting). De VVD zwakte de formulering van haar motie iets af. De motie vraagt nu om bij de huurverhoging in 1985 niet slechts rekening te houden met de stijging van de bouw- en exploitatiekosten zoals in het regeerakkoord staat, maar „om de huurstijging in sterke mate tevens te laten bepalen door de netto inkomensontwikkeling”. VVD en CDA stemden vervolgens voor elkaars moties.

Zoals verwacht verkreeg de VVD kamerbrede steun voor een andere motie, waarin werd gevraagd om een overgangsregeling voor de huurders, die thans een huur betalen tussen f 650,- en f 735,-, en die uit de boot dreigden te vallen bij de individuele huursubsidie.

(Voor nadere informatie: L.M. de Beer, tel. 070-614911, tst. 2405.)

Defensienota

Het Nederlandse volk kan vele goede en slechte eigenschappen worden toegeschreven, maar voor vriend en vijand moet het duidelijk zijn dat militarisme ons vreemd is. Dat kan echter ook tot gevolg hebben, dat onzorgvuldig gaat worden omgesprongen met ons hoogste goed, onze vrijheid. Het is een probleem dat steeds weer terug te vinden is in de geschiedenis, zeker in langere periodes van vrede. Ook thans wil men te snel gedachten uiten, dat de kosten van defensie beter aan andere dingen besteed kunnen worden. Dan wil men gaan beknibben op percentages. Maar laat niemand toch de uitspraak van Solzjenitsyn vergeten. „De vrije mens kent de waarde der dingen niet”. De bevolking voelt zich, mede door de selectieve belangstelling van de media, steeds minder verbonden met de krijgsmacht. Het wordt tijd dat de Regering een actief beleid gaat voeren om samenleving en krijgsmacht meer tot elkaar te brengen,

door de bevolking beter in te lichten. Dit stelde VVD-woordvoerder J.D. Blaauw onder meer tijdens de eerste behandeling van de Defensienota. Gedwongen door omstandigheden zal de Kamer de Defensienota in een onjuiste volgorde behandelen. Ten onrechte komt pas later het eerste hoofdstuk over de grondslagen aan de orde.

Wat de economisch-financiële aspecten betreft kan gesteld worden dat de afweging taken/middelen enigszins in de knel is gekomen. Opeenvolgende Regeringen hebben de vastgelegde, noodzakelijk geachte verhogingen van het defensiebudget, in NAVO-kader ook door Nederland nog verhoogd tot 3% reële groei, niet gehonoreerd. In feite is voor de gewenste opbouw van de Nederlandse defensie zo'n 2,5 miljard gulden te weinig beschikbaar gesteld. Bij Defensie rijst steeds weer de vraag wat primair is: de financiële ruimte of de gewenste defensie-inspanning in relatie tot de dreiging. Van belang is daarom wel om een aantal cijfers te memoreren: in het traject 1964 – 1974 – 1984 daalde het percentage van de defensie-uitgaven op de rijksuitgaven van 18,4 via 12,0 naar 9,0%. Het percentage van het Bruto-Binn. Produkt is wat beter: 4,4 via 3,2 naar 3,4%. Tot 1987 een groei van 2% accepteren is noodzakelijk om financiële redenen, maar het is natuurlijk nog niet een volledig **aanvaardbare** Nederlandse inbreng.

We lopen al achter! Daarom:

- de meerjarenramingen dienen maximaal te worden gehonoreerd.
- extra uitgaven die voortkomen uit het arbeidsvoorwaardenoverleg moeten middels extra toewijzingen worden gefinancierd;
- meerkosten als gevolg van nationale investeringsopdrachten en de meerkosten die een gevolg zijn van compensatie en coproductie dienen niet door Defensie gedragen te worden, zij zijn van industriepolitieke en werkgelegenheidsaard, een goede regeling moet nou wel eens komen.

In elk opzicht dient de 2% rotsvast te blijven.

Nu reeds zijn bij de krijgsmacht ernstige tekorten ontstaan.

Marine

De Koninklijke Marine wordt geconfronteerd met het feit, dat de dreiging op de Atlantische Oceaan, het Noordelijke vlootgebied, sterk is toegenomen.

Voor de bondgenootschappelijke verdediging heeft de NAVO een grote behoefte aan oppervlakteschepen en juist voor deze zijde van de Oceaan is de Koninklijke Marine, samen met de Britse verantwoordelijk. De VVD heeft ernstige problemen met het verminderde Nederlandse aandeel in de maritieme afschrikking. Bezien moet worden of dit in de tweede helft van de plan-periode kan worden verbeterd. Misschien door een deel van de gemoderniseerde Van Speijk-klasse langer in de vaart te houden.

Een ander probleem is de niet-vervanging van de patrouillevaartuigen voor de kustwateren, die overigens ook visserij-inspectie en andere vredetaken moeten doen. Dit probleem kan ook anders worden opgelost, zonder dat dit voor defensie een extra last hoeft te zijn. Ten gevolge van de uitbreiding van taakopvatting van verschillende ministeries gaan er steeds meer privé-vloten ontstaan.

Een versnippering van geld en mankracht vindt plaats. Interdepartementale samenwerking is hier gewenst, waarbij te denken is aan vaartuigen die meervoudig inzetbaar zijn. Het is de vraag of de toekomstige Orion wel betaalbaar is voor ons. Ook hier zou, via interdepartementale samenwerking, in samenhang met de behoefte voor de Kon. Luchtmacht overlegd kunnen worden met de nationale vliegtuigindustrie over mogelijkheden voor nieuw te bouwen

typen. Verder is onder meer de terugloop van het aantal mijnenbestrijdingsvaartuigen zeer zorgelijk.

Landmacht

Voor de Landmacht is het gewenst, dat een duidelijk inzicht bestaat in de strategische concepten en de methoden van de potentiële tegenstander. De pantserbestrijding bestaat al sinds jaar en dag als eerste prioriteit. Maar anti-tankhelicopters, opsporingsmiddelen, dataverwerking en elektronische oorlogvoering zijn allemaal zaken, die weer voor ons uit worden geschoven. Zijn we wel op de goede weg om van alles wat, en als het kan het beste te hebben.

Het gevolg is namelijk, dat de conventionele afschrikingswaarde van het 1e Legerkorps in West-Duitsland niet maximaal is en bovendien, dat daardoor de atoombrem is verlaagd.

Verder kunnen vraagtekens worden gezet bij de reactietijd van het corps en bij de reparatiecapaciteit van de Landmacht. Zouden Brigades soepeler kunnen opereren met 4 in plaats van met 3 manoeuvre-elementen?

Verontrustend is ook de achterstand in beschermingsmiddelen tegen chemische en nucleaire aanvallen.

Overigens beschouwt de VVD de uitbreiding van de Nationale Reserve als een duidelijke verbetering.

Luchtmacht

De Kon. Luchtmacht heeft te kampen met onvoldoende mogelijkheden voor piloten om het vereiste aantal vliegen te maken en met een bezuiniging door vergroting van squadrons en een gewijzigde vliegbasisbelegging. Het laatste is om financiële redenen noodzakelijk maar de genoemde factoren leiden wel tot een duidelijke verzwakking van het afschrikkingselement van de Koninklijke Luchtmacht.

Gewezen kan worden op het belang van de oriëntatie op de besluitvorming voor vervanging van F-16's in de jaren na 1990. Wellicht liggen hier mogelijkheden voor samenwerking in Benelux-verband.

In het algemeen dient bij de internationale samenwerking een grotere nadruk te liggen op een Europese aanpak, met name in het kader van de Independent European Planning Group en, beter, van de West-Europese Unie, die ook een parlementaire Assemblée heeft.

(Voor nadere informatie: J.D. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 2989.)

Onderwijs in eigen taal en cultuur

Al jaren kunnen kinderen van diverse nationaliteiten onderwijs in eigen taal en cultuur krijgen. Het is gewenst om hieraan een wettelijke basis te geven door wijziging van de Lageronderwijswet, zoals dat al gebeurd is in de Wet op het Basisonderwijs, die op 1 augustus 1985 van kracht wordt. Voorts is het gewenst wat meer duidelijkheid in het beleid te krijgen. De regering heeft daarvoor een notitie gemaakt. Bij de behandeling van de wetswijziging is de inhoud van die notitie betrokken. Uitgangspunt van het beleid, zoals dat ook in de Minderhedennota staat, is dat de buitenlanders in Nederland zullen blijven. Daarom richten wij ons op integratie.

Tegen die achtergrond moet het Onderwijs in Eigen Taal en Cultuur (OETC) gezien worden. Met andere woorden: het OETC dient een functie te vervullen in het integratieproces.

Naar het oordeel van de VVD gaat het daarbij om twee aspecten:

- de ontworteling tegengaan, die dreigt als er een te grote

kloof is tussen school- en thuismilieu, met name voor jonge kinderen van ongeveer 5 tot 9 jaar.

- het ontwikkelen van het eigen-taalgevoel teneinde beter in staat te zijn een vreemde taal (Nederlands) te leren.

Het OETC is gebaseerd op vrijwilligheid. Vrijwillige deelname, indien de ouders dit voor hun kinderen wensen en vrijwillige opnemings in het leerplan c.q. het schoolwerkplan, indien het bevoegd gezag dit wenst. Dit laatste gebeurt in de praktijk bijna altijd.

Belangrijk is de vraag op welke doelgroepen het OETC gericht dient te zijn. De regering kiest onder de beperking, dat er minstens 10 leerlingen per groep zijn voor: een aantal met name genoemde landen van oorsprong zoals Marokko, Turkije, Italië, Spanje, Joegoslavië, Griekenland, Kaap Verdië, Portugal en Tunesië; Molukse kinderen, vluchtelingen én landen van de Europese gemeenschap. De VVD heeft daar een aantal bedenkingen tegen:

Wij willen het aantal doelgroepen beperken. Uitgangspunten daarvoor zijn sociaal-economische achterstand, gedragsverplichtingen en reciprociteit (= wederzijdse toepassing). Grote vraagtekens heeft de VVD-fractie over de verhouding van het OETC met het intercultureel onderwijs en over inhoud en duur van het OETC. De meeste zaken moeten nog geregeld worden in een algemene maatregel van bestuur (AMvB). Bovendien is het wenselijk het beleid van de regering te kennen over het intercultureel onderwijs.

Daarom heeft de VVD-fractie aangedrongen op een notitie „intercultureel onderwijs” en heeft zij de regering gevraagd de concept-AMvB eerst aan de kamer voor te leggen.

Los van het OETC, maar van uitermate groot belang acht de VVD het onderwijs in de Nederlandse taal. Met name voor deze kinderen. Willen ze een goede kans in de

Rapport Prof. mr. B.M. Teldersstichting

Geschrift no. 51 van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting is een rapport over **Jeugdwerkloosheid**. Deze helaas actuele studie gaat over de **gevolgen**, de **oorzaken** en de **bestrijding** van de werkloosheid onder jongeren. Aan de orde komen onderwerpen als de „verloren generatie”, „jeugdcriminaliteit”, „kansen schoolverlaters”, „minimum jeugdloon en werkloosheid”, „ontslagprocedures”, „leerlingwezen” en „arbeidsduur-verkorting”.

Dit geschrift is voor lezers van de VVD-Expressie gratis verkrijgbaar.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen in een enveloppe met postzegel naar

VVD-EXPRESSE

Postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage

Deze aanvraag kunt u tot 2 april a.s. insturen.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam: .....

Adres: .....

Postcode: .....

Woonplaats: .....

wil rapport nr. 51 ontvangen.

Nederlandse samenleving hebben, dan is beheersing van de Nederlandse taal een eerste prioriteit. Nu al is de achterstand bij het verlaten van de lagere school zo groot, dat er moeilijkheden ontstaan in het voortgezet onderwijs.

Daarom heeft de VVD bij de behandeling van de Minderhedennota een motie ingediend, die erop is gericht extra faciliteiten voor onderwijs in de Nederlandse taal beschikbaar te stellen. De gelden daarvoor kunnen gevonden worden in de beperking van het aantal jaren, dat OETC gegeven wordt.

Deze verschuiving acht de VVD gewenst, omdat te lang doorgaan met OETC betekent, dat er teveel van het gewone onderwijs wordt gemist.

Ten aanzien van de leerkrachten voor OETC gaat de VVD uit van de volgende minimum voorwaarden: een akte van bekwaamheid uit eigen land, de verplichting een cursus Nederlandse taal en cultuur te volgen en een minimum verblijfsduur in Nederland. Op het laatste punt verschillen wij van mening met de regering.

(Voor nadere informatie: H.F. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2292.)

Wet op de Stads- en Dorpsvernieuwing

Deze week is tijdens uitgebreide commissievergadering de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp Wet op de Stads- en Dorpsvernieuwing aan de orde geweest. Op het wetsontwerp zijn meer dan 50 wijzigingsvoorstellen ingediend, die zich globaal laten groeperen rond de volgende onderwerpen:

● **Inspraak**

De meeste wijzigingsvoorstellen waren van min of meer technische aard. Enkele kleine fracties hebben amendementen ingediend waarmee beoogd wordt de gemeenten terzake van de inspraak meer gedetailleerd voor te schrijven hoe zij haar verordeningen hebben in te richten.

De VVD-fractie heeft zich daartegen verzet vanuit de gedachte dat de gemeentelijke autonomie door de bedoelde voorstellen in het gedrang komt: de gemeenten zijn zeer wel in staat de participatie zelf te regelen.

● **Leefmilieuverordening**

De bezwaren van de VVD-fractie tegen de Leefmilieuverordening zijn eerder in de VVD-Expressie aan de orde geweest.

Met onze amendementen op het desbetreffende hoofdstuk beogen wij de werkingsduur en de werkingsfeer van de leefmilieuverordening te beperken, te voorzien in rechtsbescherming naar analogie met die bij het totstandkomen van bestemmingsplannen en de bankgarantie bij bouwvergunningen uit de wet te schrappen. Daartegenover lagen er amendementen van de oppositie waarvan onder andere de bedoeling is de werkingsfeer en de werkingsduur van de leefmilieuverordening juist te vergroten.

● **Financiering**

Een aantal amendementen was van meer technisch-procedurele aard. De discussie spitste zich vooral toe op de (financiële) overgangsproblematiek, waarbij de VVD-fractie en de PvdA-fractie het oneens waren met de regering. Volgens het wetsontwerp worden aangegeven verplichtingen door het rijk in een overgangsfase gehonoreerd (het ontwerp spreekt van „geldelijke steun“, welke is „verleend“). Dat is de beide fracties te strikt.

● **Voorkeursrecht gemeenten**

Zowel het CDA als de PvdA hebben wijzigingsvoorstellen ingediend, die er toe strekken de nog niet ingevoerde Wet Voorkeursrecht gemeenten voor Stadsvernieuwingsgebieden al vast in te voeren.

(Voor nadere informatie: mr. H.Th.M. Lauxtermann, tel. 070-614911, tst. 2035.)